

ZOTT

OKIA
EFON 14-92

ATI CIM:
GYVÁRAD

alatt:
és félnéhé
dények
árusítása

onal
részére
FIA

aux-ban
angu ellátás,
1542

Főközlét:
Egeres
Bácskai
1361
S és ládgyár
ntól-nt) 1 szám

u üzlet!

1548
Reg. Maria 6

ster

35

EB
skedés

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA
Cluj, Ketzsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 450
Félévre — — 240
Negyedévre — — 130
Egy hónapra — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 65. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ijár 23. — 1923. május 9. Szerda

Clonizmus és az egységes zsidóság

Írta dr. Klein Miksa,

sz. Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke

Második közlemény

Legelő helyen áll: a zsidóság helyzete az alkotmányban. A Bratiana-kormány 1923 január 27-én terjesztette a törvényhozás elé alkotmányjavaslatát. Ezen javaslat 133. §-a: „Ama zsidók, akik 1914 augusztus 2-án az ökirályságban laktak és nem volt idegen állampolgárságuk, minden alakiság nélkül teljes jogu állampolgároknak ismeretnek el.” Ezen javaslat ellen egész Nagyrománia összes cionista szervezetei hatalmas tiltakozásban törtek ki. Ez a javaslat közel 50.000 zsidó családot fosztott volna meg az állampolgárságától. Ugyanis a kisebbség védelmét tartalmazó 1919 december 9-én a Szövetséges és Társult Főhatalmak és Románia között létrejött szerződés bevezető részének 2-ik bekezdése, a 4. §-a és a régi regátra vonatkozó 7. §-a teljesen figyelmen kívül hagyattak, holott a szerződésben „Románia saját akaratából a szabadság és az igazság határozott biztosítékait dhajtván megadni” kötelezte magát arra, hogy az „I. fejezet 2—8. cikkeiben foglalt rendelkezéseket alaptörvényekül ismeri el.” — A betarjesztett javaslat pedig alapos kételyt támasztott még arra nézve is, hogy a 4. §-ban írt régi osztrák, vagy magyar állampolgársági személyek az új alkotmányban állampolgároknak fognak-e elismertetni, mert az alkotmányjavaslat 5. §-a csakis: „a románok... örvendenek a törvényekben megállapított összes jogoknak”, — holott az 5. §-nak ezt a kifejezést: „a román állampolgárok...” kellett volna tartalmaznia, mint azt a szászok parlamentari szónoka javasolta, mert ez felel meg a „citoyen” kifejezésnek. Ilyen tendencia kifejezésére jutása mellett látnunk kellett, hogy a kormány a kisebbségi védelemről szóló szerződést lábba tiporja és a zsidóság állampolgárságát intézményesen biztosítani nem akarja. Hiába volt az érvek ereje, mert felvilágosítani a rosszindulatot, meddő fáradozás lett volna. Ekkor fordult a zsidóság szeretett uralkodójához és Öfelségénél védelmet találtunk. A királyi szóra a javaslat 133. §-a módosított és mindazok a zsidók, kik 1919 augusztus 12-ig laktak az országban, nyerték el állampolgárságukat, míg ezenfelül a régi regátra vonatkozóan felvették még az 1919 május 22-én kiadott 3464. és a 2085. számú naturalizáló rendeletek is. Ezzel a zsidók honosításának kérdése megoldást nyert.

Hogy ez minő nagyjelentőségű tény a zsidóság életében, azt felesleges itt ecsetelnem, elég ha arra mutatok rá, hogy régi hazánkban mit dolgoztak elődeink 1848-tól 1894-ig, amíg a honosítás kérdése és a zsidóság mint felekezetenek egyenlősége elismertetett. A romániai cionista szervezetnek és a zsidóság parlamenti képviselőinek a kérdés körüli munkássága az össz-zsidóság örök háláját vivta ki magának.

Az egységes zsidó szervezetnek további feladata lesz, az egyházi autonómiánk megvédése. A kormány által e kérdésben szerkesztett törvényjavaslatot alapos kritikában részesítette a Zsidó Nemzeti Szövetség a múlt évi aradi konferencián kimutavá, hogy a javaslat súlyos visszaesést jelent régi jogállásunkhoz képest. Dr. Vértés Adolf temesvári hitközségi elnök volt az egyedüli egész Erdélyből, aki alapos tudással és felkészültséggel nyult a kérdéshez és külön törvényjavaslatát mutatta be. A Szövetség elnöksége által készített törvényjavaslatot dr. Fischer Tivadar elnök ismertette mely a Cultusgemeinde szervezete helyett a Volksgemeinde elvén épült fel. Sem az ortodox, sem a neolog központok nem foglalkoztak a kérdéssel, holott ez a kérdés súlyosan belevág az egész zsidóság hitéletébe. A kormány javaslata szerint

egyházi különállásunk megszűnt és mivel az adószedés joga az új alkotmány szerint csak az államot illeti meg, összes egyházi intézmények alól elvonták a talajt, megszűnik a charitatív és kulturmunka, mert kultuszadó szedési jogunkat többé nem gyakorolhatjuk, azokat közadók módjára többé nem hajthatjuk be hűveinken, az eddig biztos adókievetésen nyugvó egyházi életünk züllesnek kell induljon. Nyilvánvaló tehát, hogy az egyházi éle-

tet szabályozó rómajettörvény kidolgozásánál résen kell legyünk, meg kell védjük eddigi szerzett jogainkat, sőt ezen túlmenőleg védenünk kell az ortodoxiának rituális különállását és szabadságát. Egész egyházi önkormányzatunk szabadságát kell alapos tanulmányokban a kormány előtt megvilágitanunk. Meg kell értetni a törvényhozással, hogy az állami konszolidáció egyik erős pillére a vallás szabadság intézményes biztosítása. Ezt a feladatot pedig sikeresen úgy védjük meg, ha az ortodoxia, neologia és a Szövetség legerősebb képességű egyenei haladék nélkül nekifognak a javaslatok elkészítéséhez.

Uj liberális kormány alakul?

A bukaresti ellenzéki gyűlés a kormány ellen. A „Vitorul” egyéni törekvésekkel vádolja az ellenzéki vezeteket. Interpelláció a diákzavargás ügyében

(Bukarest, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hónapok óta súlyos belső válsággal küzd a kormány. A legutóbbi Vaitoiu-Marzescu-konfliktus annyira kiélezte a helyzetet, hogy az ellenzéki körök bizonyosra vették a kormány bukását. Bratianu miniszterelnöknek hosszas békitő tárgyalások után mégis sikerült a belső konfliktust elsimitania és így a kormányválságot elodáznia.

A liberális párt belső békeje azonban ugylátszik rövid életű volt. A „Presa” szerint Constantinescu hazaérkezése újból előtérbe hozta a kormány átszervezésének a szükségességét. Bratianu ugyanis — írja a lap — nemcsak a belső béke kedvéért mondott le a kormány-átszervezés tervéről, de azért is, mert a liberális párt tagjainak jó része kifogást emelt a kombinációba került új miniszterek személye ellen. A liberális párt többségének meggyőződése szerint a kormány mai összetételében nem tud tovább működni. Ezért az elégedetlenkedők, akiknek az élén Constantinescu áll, új liberális kormány alakításán fáradoznak. Véleményük szerint a jelenlegi kormány feldozgatása nem oldja meg a helyzetet, teljesen új liberális kormányra van szükség, amely Constantinescu

előlkölte alatt alakulna meg. Ezt a kormányt hir szerint Bratianu is támogatná.

A magunk részéről kételkedésal fogadjuk az új kormány alakításáról szóló híreket. A bukaresti ellenzéki lapok túlságos optimizmussal kommentálják a kormány kebelében felmerült ellentéteket és minduntalan a kormány bukását jósolják. Egyelőre azonban a jósolgatásoknak vajmi kevés alapjuk van.

Törvényjavaslat a külföldi bankkördelkeltéségek ellen

A „Lupta” értesülése szerint a kormány törvényjavaslatot készít annak megakadályozására, hogy Romániában levő külföldi érdekeltségű bankok betéteket elfogadhassanak, mivel konstatalták, hogy ezek a bankok a román betéteket külföldre utalták és ott használták fel. A javaslat szerint ilyen bankok betéti tüzettel csak akkor foglalkozhatnak, ha már bizonyos éve működnek Romániában és ez esetben is csak alaptőkéjük egy megfelelő hányadának mértékéig.

A kamara holnapi ülésén az ellenzék interpellációt fog betarjeszteni a diákzavargások tárgyában.

A szenátus holnapi ülésén bizottsági tárgyalás alá veszi a tisztviselői státusról szóló törvényjavaslatot.

Anglia közvetít Franciaország és Németország között

A francia kormány nem utasítja el a közvetítést. Anglia teljes cselekvési szabadságához jutott

(Berlin, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Német politikai körökben tartózkodóan ítélik meg a francia-belga jegyzéket. A külügyi bizottság szerint, a birodalmi gyűlés pedig pénteki ülésén fog a francia jegyzékkel foglalkozni.

A „Times” diplomáciai hibának tekinti, hogy Belgium és Franciaország külön válaszoltak a német javaslatra. Ezáltal Franciaország lehetővé tette Angliának, hogy

teljes cselekvési szabadsággal lépjen fel.

A lap értesülése szerint a brit kormány meg is ragadja a kínálkozó alkalmat. Az angol válasz mindenekelőtt a német javaslatnak arra a részére fog kiterjeszkedni, amely szerint a jóvátételi kérdést nemzetközi döntés alá kell bocsátani.

Kormánykörökből származó értesülés szerint az angol jegyzék egész rövid, amelyben a kormány rámutat, hogy Belgium és Franciaország magatartása nem lepte meg, de

Anglia egyetlen alkalmat sem mulaszt el a németek és a szövetségesek közötti tárgyalások megkönnyítésére.

és ebben az eddiginél is előzőkenyebb lesz. Reuter-jelentés szerint az angol kormány tegnap megállapította a Németországnak adandó válasz szövegét, amelyet negyvennyolc órán belül elküldenek. Curzon lord az alsóház keddi ülésén fontos nyilatko-

zatot tett a német probléma ügyében. Szerinte az angol kormány nem áll meg a javaslat elutasításánál, megkísérli, hogy válaszigyzékével a Németország és a szövetségesek közötti tárgyalások megindítását elérje.

Az „Evening Standard” szerint a francia nagykövet Curzon külügyminiszterrel való tárgyalások során a következőkkel indokolta Franciaország külön választ: Anglia nyilvánosan megtagadta a Ruhr-vidék megszállásban való részvételét, ezt a körülményt a német jegyzék alaposan kihasználta s emiatt Franciaország mélyen megbántottnak érzi magát. A német jegyzéket olyan kihívásnak tekinti, amely rögtöni választ követel. A francia jegyzék elküldésének elhalasztása nem vonta volna maga után Franciaország és Anglia között a megegyezést, mert a német jegyzéknek csupán negatív jellege volt.

A londoni francia nagykövet utján — mint a „Petit Parisien” jelenti — Franciaország közölte Angliával, hogy

hozzájárul Curzon javaslatához.

Az angol külügyminiszter ugyanis óvatos formában megkérdezte Párisban, nem volna-e hajlandó Franciaország a Ruhr-akcióról egy újabb eszmecserebe bocsátkozni. A francia formula úgy szól, hogy Franciaország ilyen eszmecsere elől nem zárkóznék el.

Ez a hét a sékel hete. Minden sékelbiztos teljesítse kötelességét!

A „Daily Telegraph“ szerint az olasz kormány válasza körülbelül a következőket fogja tartalmazni: Ha Németország legközelebb negyvenmilliódot kínál volna fel, az ajánlat valamennyi antantállammal jó hatást ért volna el.

Angol diplomáciai körök megerősítik azt a hírt, hogy az angol és olasz válasz tartalma, bár külön-külön el, valószínűleg azonos lesz. A német kormány előbb bevárja a Londonból és Rómából érkező jegyzőket és csak aztán fogja a francia választ tárgyalni. Párizsi jelentés szerint Thomas és Jasper belga miniszterek tegnap Párisba utaztak.

Az erdélyi mezőgazdaság mai állása

(Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Április második felében igen kevés csapadékkal, száraz időjárás volt, amely több helyütt a mezőgazdaságra katasztrófa jellegűvé kezd válni. A helyenként esett 4—5 mm. csapadékot eltekintve, az időjárás teljesen csapadéktelen volt, hideg szelekkel. Bőségebb csapadék csak az alföldi részeken és a hegyvidéken volt.

A sík vidék kivételével, ahol a tengeri vetése volt folyamatban, a többi részeken csak az elmaradt kalászos gabona vetések folytak, mind a munkálatok az erősen kiszáradt talajban a legnagyobb nehézséggel haladtak. A dombvidéken a tengeri vetése alig vehette kezdetét, a takarmányröpa és burgonya ültetése befejezéshez közeledik.

A korán vetett ősziak jól állanak, ezek még elég sűrűek is, a később vetettek azonban igen ritkák és gyomosak, fejlődésükben vissza maradtak, az őszi buza csak helyenként kielégítő, tavaszi buza ritkán és foltosan kel és csak lassan fejlődik, árpa és zab kelése eső hiánya miatt nagyon hiányos, fejlődése gyenge, tengerivetések általában folyamatban vannak, az elvetett tengerik hiányosan kelnek, a burgonya ültetése befejezéshez közeledik, kertiveteremények, bab és hüvelyesek a szárazság miatt nagyon rosszul kelnek és fejlődnek, hasonló a kender és len fejlődése. Mesterséges takarmányok, rét és legelő szintén az esőhiányt szenvedik, fejlődésük kevés kivétellel a hideg, szeles időjárás következtében visszamaradt.

A gyümölcsfák közül az alma és körte általában most virágzik, a terméskilátások gyöngébbek mint a szilvánál, amely többet ígér.

Az állatállomány egészsége kielégítő, járványos betegségek (lépfene, sercegő uszóg stb.) csak elszórtan fordulnak elő, a legelőn gyöngye fejlődése következtében az állatok tápláltsága nem kielégítő.

* Legújabb divat szerinti ruhák Lukács Uri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

Baal-Sem

(Négy legenda)

Az álom

Mesjibizj szent községben élt egy gazdag ember, aki nem szívelte Baal-Semet. Volt nála egy tanító, nagy tudású, aki ugyancsak távol tartotta magát tőle. Pedig a tanítót Baal-Sem szerette volna megnyerni Isten szolgálatára, mivelhogy fogékony volt minden jó iránt. Nagyon fontos volt, miként léssen véle, mert a tanító bizony távol tartotta magát tőle és ura is igen szemmel kísérte.

Egy szombat éjszakáján álmod látott a tanító: Sétálni ment a városba, egyszer csak csodás palotát pillantott meg. Mőfelett meglepődött rajta és nem tudott betelni véle. Mennél tovább nézte, annál csodálatosabbnak tűnt neki. Gondolta, ha ennyi pompa árul csak a mezitelen falakból, milyen gyönyörűséges lehet még az odabenn. Az ablakhoz ment, hogy benézzen rajta. Baal-Semet látta ott bent a jámbor körben, az asztalnál ült és a Tórárt magyarázta. Ekkor fellobbant a szive és a tűz befelé vonta őt a házba. A kapuhoz futott, amde amikor be akart lépni, elállta útját egy szolga és visszatartotta. Nagyon elszomorodott miatta, de mert mohó vágyat érzett utána, hogy az eleven szavakat hallgathassa, az ablakhoz állott és onnan figyelt a szent igékre.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A tizenharmadik otonista kongresszus választási szabályai (Folytatás)

9. A központi választóbizottság az összes választási helyekről beérkezett jegyzőkönyvek alapján megállapítja az országos eredményt. Az eredmény hivatalosan közzétesendő.

10. A központi választási bizottság köteles az országos eredményről két példányban jegyzőkönyvet kiállítani. Az egyik példány az összes helyi választások jegyzőkönyveinek és egyéb okmányainak csatolásával a világszervezet központjához küldendő. Ezeket a jegyzőkönyveket legkésőbb a világszervezet összehívása előtt egy héttel kell beküldeni.

Jelölések

11. A központi választási bizottság köteles közzétenni a jelölések határidejét és időtartamát. A jelölések időtartama legfeljebb a közzététel után két hét, de legalább a közzététel után egy heti időben állapítandó meg. Ezen idő alatt beérkezett jelöléseket a központi bizottság köteles tudomásul venni, a határidő letelte után érkezett jelölések semmieseknek tekintendők.

Petíciók

12. A megtörtént választások ellen panaszok nyújthatók be, mely esetben a panaszok irásban és két példányban küldendők a központi választási bizottsághoz.

13. A panaszokat a központi választási bizottság egy példányban és legkésőbb a világszervezet összehívása előtt egy héttel köteles a világszervezet központjához felterjeszteni. A panaszokban a következő adatoknak kell foglaltatniok: A választási helynek, illetve választási kerületnek pontos megjelölése, azoknak a tényeknek felsorolása, melyek ellen a panasz irányul, a bizonyítékok felsorolása és lehetőleg a tanúk vallomásai, melyeket a tanúknak sajátkezűleg kell aláírni.

14. Minden petíciót legalább husz sékelfizetőnek kell sajátkezűleg aláírni a lakóhely pontos megjelölésével.

15. A petíciók csak a következő lehetőségek ellen irányulhatnak:

I. A választási aktus helytelen keresztülvitele ellen, vagy

II. a választási eredmény megállapítása ellen, vagy

III. a központi választási bizottság valamely rendelete ellen.

A petíciót a helyi választási bizottságnak kell a jelzett formában átnyújtani, aki köteles

haladéktalanul továbbítani a központi választási bizottsághoz.

16. A központi választási bizottság a petíció mérlegelése alapján jogosult újabb választást, illetve szavazást elrendelni. Az esetleg elrendelt újabb választás szabályai azonosak a szentes választás szabályaival.

17. Ha a petíció a választási eredmény megállapítása ellen irányul, akkor a központi választási bizottság jogosult az eredményt revideálni és helyesíteni.

18. Ha a petíció a központi választási bizottság valamely rendelete ellen irányul, akkor a központi választási bizottság a panaszt köteles nyolc napon belül a világszervezet központjához felterjeszteni. Azonban jogában áll a központi választási bizottságnak, az ellene irányuló panaszt saját hatáskörében is elintézni, illetve a panaszolt rendelkezését megváltoztatni.

Delegátusigazolványok

19. A központi választási bizottság ideiglenes igazolványokat állít ki a megválasztott delegátusok részére. Ezeket az ideiglenes igazolványokat a kongresszusi bíróság jóváhagyása után, a kongresszus végleges igazolványokkal cseréli ki.

Ki ölte meg Orbán Bertát

Az Egyetem-utcai gyilkosság a törvényszék előtt

(Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A múlt év szeptemberében hetekig tartotta izgalomban Kolozsvárt az Egyetem-utcai rejtélyes gyilkosság ügye. Szeptember ötödikén reggel Orbán Berta szeminariumi házfőnököt halva találták Egyetem-utcai lakásában. Az azonnal kiszállott rendőrvizsgáló bizottság megállapította, hogy Orbán Berta gyilkosság áldozata lett.

A bevezetett rendőri vizsgálat folyamán Orbán Kálmán, a meggyilkolt fivérének, gyanúsították a gyilkossággal, aki azonban tagadta a tett elkövetését. Az ügyészség a súlyosan kompromittáló adatok miatt elrendelte Orbán Kálmán letartóztatását, akinek ügyét ma tárgyalta a kolozsvári törvényszék büntető tanácsa.

A tárgyaláson, amelynek során a vádlottat Dr. Román Valér ügyvéd védte, Orbán Kálmán a felhozott bizonyítékok ellenére továbbra is megmaradt tagadása mellett.

Orbán Kálmán kihallgatása után a vizsgálatot vezető detektíveket hallgatták ki, akik részletesen ismertették a nyomozás eredményeit. Majd a törvényszéki orvos tette meg bejelentését. Ezután Felházi János, a vádlott unokafivérének vallomása következett.

Ettől ájulásba esett. De mihelyt magához tért, vidáman szólott hozzá Baal-Sem:

— Ha ujat hallottál volna, még csak érteném csodálkozásodat — de nem hallottál ujat, hiszen éjjel álmodban mindezt tudtad már.

A tanító így tudta meg, hogy isteni végzés volt és ettől kezdve egész szívvvel ragaszkodott Baal-Semhez és nagy törvénytudó lett belőle.

Az ima

Egyszer a bűnbánat ünnepének reggelén Baal-Sem nagyon későn érkezett a tanházba, hogy imádkozzék és nem mint szokásos, kora reggel. Már előrehaladt az idő és még mindig nem jött. Vártak rá és addig nem imádkoztak. Végre megérkezett, leült a helyére, lehajtotta a fejét, felemelte újból, aztán ismét lehajtotta. Igyen cselekedett többször. Végre intett, menjen valaki, hogy előimádkozzék. Reb Dávid Perkiss lépett elő, aki újév napján és az engesztelés ünnepén előimádkozni szokott. De ekkor Baal-Sem az egész gyülekezet előtt szidalmazni kezdte.

— Ősz bűnös, éppen neked kellett jönnöd! Felőran keresztül szidta és szidalmazta. Reb Dávid vissza akart térni, mert mőfelett fájt neki a szidalom és gondolta: Talán valami gyalázatot lát rajtam. De ekkor Baal-Sem rákiáltott: s tudta — Maradj!

Reb Dávid imádkozni kezdett. Azt

tőjától
csenge
májusi
Tarbut
fiatal
kis ka
hosszu,
ez a so
ségben
A fele
hely, a
a jövő
A gyer
tudják
pompás
De a sz
rajzolt
ezek a
Nincsen
megkezd
kezdő tal
zsidó k

A
és nagy
ságát, h
művelőd
indult n
iroda al
tési akci
Zsidó N
elhelyez
az irodal
a begyűl
célját sz
bizottság
egyertéte

Meg
lázás mar
a nagysza
mint vala
irányítják
vetkező fe

mit mond,
volt esve.

Ami
Semhez és

— I
Baal

— I

De a szűri
maelt, ottan
elfogja öke
imádkozni,
Ezért várta
utat tudta

De attól fé
te szívvedbe
szívvedet, ne
eltérít és c

Baal-

Meirt:

— M

amikor az
házának na
talra állított
szédet.

A rab

— Ig

anyam és a

Felházi vallomásában előadta, hogy Orbán Kálmán folytonosan zaklatta családját pénzzel. Felévvél a gyilkosság elkövetése előtt Orbán levelet írt néjének, amelyben megfenyegette, hogy

megöli, ha nem ad pénzt. Tekintettel arra, hogy még igen sok tanu vár kihallgatásra, a törvényszék holnapra napolta el a tárgyalás folytatását, amikor is meghozzák az ítéletet.

A zsidó kultúra főhadiszállásán

Ahol a Tarbut-építési akciót irányítják. Összre lépül a zsidó gimnázium. A zsidó társadalom mozgósítása

Kolozsvár, május 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zsibongó gyermekhad tódul ki déli csengetésre az Ötvös-utcai Tarbut-iskolából. A májusi nap dus fénye végigsiklik a jellegzetes Tarbut-egyensapkák aranypaszomántján s a fiatal embersereg hatalmas rajokban ömlik a kis kapun. Nevető, boldog gyermekarcok hosszú, végelethatalan sora. Hogy is fért el ez a sok gyerek abban a néhány szükséghelyiségben? Pedig nincsenek is itt valamennyien. A fele délután jár iskolába, mert nincs annyi hely, amennyi befogadhatná őket egyszerre. S a jövőre még kevesebb hely lesz, talán semmi. A gyermekek ajkán boldog kacagás, ők nem tudják a Tarbut élet-halál harcát, ők csak a pompás iskola kiapadhatatlan áldását élvezik. De a szülők homlokára már komor ráncokat rajzolt a gond. Hol fognak tanulni jövőre ezek a gyerekek, ez a sokszáz zsidó diák? Nincsen iskolaépület s ha rövidesen nem lehet megkezdeni az építést, kétséges, hogy a következő tanévben lesz-e iskolája több mint ezer zsidó középiskolai tanulónak.

A fenyegető veszedelem komoly tettekre és nagy erőfeszítésekre sarkalja Kolozsvár zsidóságát, hogy hajlékot emeljen a zsidó ifjúság művelődésének. Páratlanul nagyszabású akció indult meg az iskolaépítés érdekében. Külön iroda alakult, amelynek célja kizárólag az építési akció irányítása. Az iroda ideiglenesen a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeiben nyert elhelyezést és ugyancsak a Szövetség vállalta az irodafentartás és propaganda költségeit, hogy a begyűlt összegek teljes egészükben az építés céljait szolgálják. Magát az akciót egy öttagú bizottság vezeti, a Tarbut kuratóriumával egyetértésben.

„Iskola nélkül maradunk...”

Meglátogattuk az építőbizottság irodáját, ahol lázas munka folyik és már kezdenek kibontakozni a nagyszabású akció körvonalai. Olyan ez az iroda, mint valami főhadiszállás. A zsidó kultúra harcát irányítják innen. Az iskolaépítés kilátásairól a következő felvilágosítást kaptuk:

A Tarbut-iskola önálló intézet. Független a hitközségtől és a Szövetségtől, az egységes zsidó nevelésügyet szolgálja, az iskola növendékei a zsidó társadalom minden rétegéből és frakciójából kerülnek ki, egész természetes tehát, hogy az iskolaépítés is az egyetemes zsidó társadalom kötelessége. Századokra ható grandiózus terv megvalósításáról van szó, ezért nem is elég, ha mindenki

mit mond, csak kiáltozott és sirt. Nagyon kétségbe volt esve.

Amikor vége volt az ünnepnek, elment Baal-Semhez és megkérdezte:

— Rabbi, mi gyalázatot láttál rajtam?

Baal-Sem válaszolta:

— Isten őrizz, nem láttam frajtad semmit. De a szürkülőben az uton megpillantottam Semmaelt, ottan éppen, ahol az imák felszállanak, hogy elfogja őket. Ekkor így tűnődtem: Miért menjek imádkozni, hogy neki kiszolgáltassam az imákat? Ezért vártam, míg az imáknak, Istennek hála, más utat tudtam nyitni, amelyen nem tudta elfogni. De attól félttem még, Isten őriz, behatolhat ő a te szívedbe és mindent elront. Ezért széttéptem a szívedet, ne hogy olyan érzés legyen benne, amely eltérít és csak azután engedtelek imádkozni.

Ilyen órában...

Baal-Sem megkérdezte egyszer tanítványát Meirt:

— Meir, emlékszel-e még arra a szombatra, amikor az öt könyvet tanulni kezdted, — apád házában nagy szobája tele volt vendéggel, az asztalra állítottak és te elmondottad az ünnepi beszédet.

A rabbi válaszolta:

— Igen, emlékszem. Hirtelen berontott az anyám és a beszéd közepén lerántott az asztalról.

hozzájárul, de mindenkitől erején felüli áldozatot követel az ügy. A szigorú kormányhatósági rendelkezések miatt nemcsak az összes kolozsvári, de számos vidéki zsidó középiskolai tanuló is a Tarbutra lesz utalva. Ha nem épül fel ezen a nyáron az iskola, a zsidó diákok ezrei maradnak oktatás nélkül.

— Az eddigi tapasztalatok alapján milyen eredményt várnak az akciótól? — kérdeztük.

A szülők kötelessége

— Elsősorban számítunk azokra a szülőkre, akiknek gyermekei a Tarbutba járnak és így közvetlenül szereztek meggyőződést arról a nagyszerű nevelőmunkáról, amely gyermekeiket valóságos új emberré formálta. Naponta harminc-negyven szülőt hív meg a bizottság, akikkel ismerteti az iskolaépítés egész programját, egyszersmind közli velük azt az összeget, amelyet a bizottság rájuk kirótt. Örömmel állapítjuk meg, hogy bár az összeg az első pillanatban magasnak tűnt fel (az átlag eddig négy-ötezer lej volt), mégis mindenki magára vállalta a kirótt összeget. Eddig mindössze egy szülő kért néhány napi gondolkodási időt. A hozzájárulás minimális összege ötszáz lej. Egy tanító, akinek havi jövedelme kétezer leinél alig több, ezer lejt ajánlott fel. Egy szegény mosónő ötszáz lejt adott, ezenkívül vállalta a takarítási munkákat.

— Másodsorban számítunk azokra a szülőkre, akiknek gyermekei eddig más iskolákba jártak, de a kormányintézkedések miatt jövőre nálunk fognak tanulni. Ezek a szülők valóságos versengenek az áldozatkészségben, mintha pótolni akarnák eddigi mulasztásaikat, de főként azért, mert biztosítani akarják, hogy gyermekeik ne maradjanak iskola nélkül. A Tarbut messze jövőre kiható intézmény, s ezért nem hárítható át az iskolaépítés egész terhe azokra, akiknek gyermekei most tankötelesek, de minden egyes zsidónak, aki közösséget érez nepe jövőjével és kultúrájával, ki kell venni a részét belőle.

Milyen lesz az iskola?

Az építendő iskola nagyságáról így informáltak.

— A társadalom áldozatkészségének mértékétől függ, milyen nagy lesz az iskola. Az élet azt parancsolja, hogy nagy és szép iskolát építsünk, de ha nem gyűl össze elegendő pénz, meg kell elégednünk a kisebb keretekkel is. Am ebben az esetben korlátoznunk kell a tanulók felvételét és számos zsidó gyerek kimaradna az iskolából. Reméljük, hogy erre nem kerül sor.

— Az akcióban való részvételnek négyféle módja van:

Atyám megütöközt rajta, ő azonban egy emberre mutatott, aki rövid parasztbundában az ajtóban állott és rám függesztette szemét. Ekkor megértették mindnyájan, hogy gonosz szemtől féltett. De mig az ajtóra mutatott, az ember eltűnt.

— Én voltam, — mondta Baal-Sem. — Ilyen órában egy pillantás nagy fényt önthet egy lélekbe. Az emberek félelme azonban falat emel a fény elé.

A osuda

Minden este, az imádkozás után visszavonult Baal-Sem szobájába, két gyertyát állítottak eléje és a teremtés titokzatos könyvét meg más könyveket raktak az asztalra. Azután eléje bocsátottak mindenkit, aki a tanácsát kérte és ő éjjeli tizenegy óráig beszélt hozzájuk.

Egy este, amikor az emberek eltávoztak tőle, egyik közlök társához fordult és mondta, mennyire jól estek neki a szavak, amiket Baal-Sem hozzája intézett. A másik azonban megfedte feleségéért és mondta, együtt léptek be a szobába és mindenki láthatta, egész idő alatt a mester senki máshoz nem szólott csak hozzá. A harmadik, aki a vitát hallotta, nevetve szólott közbe: csudás, mennyire tévednek mind a ketten, egész este véle beszélgetett bizalmasan a rabbi és senki mással. És a negyedik is ezt gondolta és az ötödik is, mig megtudták így egymástól, hogy csuda történt. És ekkor bizony elnőmültek mind.

1. **Pénzbeli segély.** Egy munkanap megváltása ötszáz lej. Négyezer munkanap megváltására van szükségünk, hogy az iskola felépüljön. Aki csak egy munkanap megváltással is hozzájárul az iskola építéséhez, neve belekerül az iskola évkönyvébe. Aki ötven munkanapot vált meg, emlékkiratot kap. Aki legalább százezer lejt adományoz, annak nevét az iskola előcsarnokában elhelyezendő márványtáblán örökítjük meg. Aki kétszáz ezer lejt áldoz az ügy oltárán, annak nevével egy tantermet nevezünk el. Minden százezer lejt adomány után az adományozó és utódai évenként kijelölhetnek egy-egy tanulót, akik teljes tandíjmentességben fognak részesülni.

2. **Természetbeni adományok.** A bizottság szívesen fogad mindennemű épület, szerelési és butoranyagot, kályhát, szertári felszerelést, amelyek értékének megfelelően az adományozó ugyanolyan előnyökhöz jut, mintha készpénzt adott volna. Ilyen módon már biztosítva van az iskola számára az egész téglaszükséglet. Akció indult meg a faanyag természetbeni megszerzésére is.

3. **Produktív munka.** Az iskolánál szükséges építési, szerelési, butoratzkészítési, üvegezési stb. munka elvállalása. Néhány kolozsvári zsidó bádogos vállalkozott, hogy szervezetbe tömöríti a zsidó bádogosokat az iskolánál szükséges bádogosmunkák ingyenes elvégzésére. Remélhető, hogy a többi zsidó iparosok is ugyanígy kiveszik részüket az iskolaépítésből.

4. **Propaganda munka.** Mindenkit meg kell győzni arról, mennyire létkérdése a kolozsvári zsidóságnak az iskola felépítése és mindenkit rá kell bírni az akcióban való közvetlen részvételle.

Internátus

— Az épület-akcióval párhuzamosan halad az internátus-akció. Mig az iskola felépítése, főként a kolozsvári zsidóság feladata, az internátus teljesítése a vidéki zsidók ügye. Az internátus létesítése nemcsak szükségesség, de rentabilis vállalkozás is. Ép ezért az internátust építő bizottság nem adományokat kér, hanem kölcsönöket. Ötszáz lej névértékű kölcsönöket bocsát ki s minthogy a címletek a létesítendő internátusban fizetési eszközül is szolgálnak, kétségtelen, hogy a vidéki zsidóság szívesen fogja felkarolni az akciót. Ha az internátus nem alakulhat meg, akkor a kolozsvári lakásvizonyok miatt alig lesz lehetséges, hogy vidéki tanulók is látogassák a Tarbutot.

Sok hittel és erős energiával végzik a munkájukat azok, akik élére állottak az iskolaépítés művének. Nem lehet kétséges, hogy ez az önzetlen munka rövidesen megtermi a maga duraratását.

PALESZTINA-MUNKA

A konstanca—jaffai hajójárat. A „Serviciul Maritim Roman” a következő részletes felvilágosításokat nyújtja az Erdélyrészi Palesztina-hivatalnak a május elsején megindult Konstanca—Konstantinápoly—Haifa—Jaffa—Alexandria-i postahajójáratról. Konstancából indul minden hónap elsején 17 órakor. Konstantinápolyba érkezik 2-án reggel, indul ugyanaznap este. Haifába érkezik 5-én reggel, indul ugyanaznap este. Jaffába érkezik 6-án reggel, indul ugyanaznap este. Visszafelé Jaffából indul 12-én este. Haifába érkezik 13-án reggel, indul ugyanaznap este. Konstantinápolyba érkezik 16-án este, indul 17-én este. Konstancába érkezik 18-án reggel. Az árak a következők: Konstancától Haifáig vagy Jaffáig luxuskabin 16.000 lei, I. oszt. 12.800 lei, II. oszt. 6.400 lei, III. oszt. 2.800 lei. Visszafelé Haifától vagy Jaffától Konstancáig: luxuskabin 25 egyiptomi font, I. oszt. 20 egyiptomi font, II. oszt. 10 egyiptomi font, III. oszt. 4 egyiptomi font. Menettérti-jegyek: Konstancától Haifáig vagy Jaffáig és vissza luxuskabin 32.000 lei, I. oszt. 25.600 lei, II. oszt. 22.800 lei. Az I. osztályu jeggyel ágy és koszt jár, a II. oszt. jeggyel csak ágy jár koszt nélkül. A III. oszt. utasok szintén ágyat kapnak, de nem külön kabinban, hanem az egész együtt. A S. M. R. következő hajói tartják fenn a közlekedést a fenti viszonylatban: Románia, Imperatul Traian, Dacia és Regele Carol I. Mindennemű felvilágosításai az „Agentia S. M. R. din Constanta Port-hoz” kell fordulni. Nyivándorlók III. osztályon 2.800 lei helyett 2.000 lejt fizetnek, ha a bukaresti csernovitzi, kisinevi vagy kolozsvári Palesztina-hivatal megfelelő bizonylatával rendelkeznek.

HÍREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a furrás megjelölésével engedélyezik meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 4f lei, negyedévre 130 lei, félévre 240 lei, egész évre 460 lei.

Felelős szerkesztő: Marlon Fraó dr.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Négyéves küzdő és felvilágosító munka után az Uj Kelet elérkezett programjának ama kifejtéséhez, amelyre a parancsoló élet és a sors szánta: az egyetemes erdélyi zsidóság lapja lett. Felmagasodva a pártérdekeken, minden sorát a zsidóság egységes, nagy céljainak és érdekeinek védelmére küldi harcok küzdelembe. Jóleső érzéssel látjuk, hogy a helyzetére eszmélő erdélyi zsidóság felismerte a nagy értéket, amelyet számára a jogaiért folytatott küzdelemben az Uj Kelet jelent és ma már pártárnyalatra való tekintet nélkül, minden zsidó saját lapjának tekinti az Uj Keletet, amely érette küzd és a mindnyájunknak közös, nagy eszméért.

Az Uj Kelet nem magánvállalkozás. Altruista célokkal indítottuk útjára ezt az újságot és sohasem vezettük rideg üzleti szempontok, mint más lapvállalatokat. Az Uj Kelet éppen ezért csakis olvasóinak táborára építheti fel anyagi létét. Nem áll sem magánérdekeltség, sem hatalmi párt szolgálatában. Nem számít, hat tehát sem kívülről jövő támogatásra, sem szubvencióra.

Az utóbbi hónapokban a munkabérek és nyersanyagok állandó drágulása miatt a lap előállításai költségei oly mértékben emelkedtek, hogy egy-egy példány előállítás díja még az önköltséget sem fedezi. Hogy az Uj Kelet további megjelenését biztosíthassuk, kénytelenek vagyunk a lap árát olyan arányban felemelni, amint azt a drágulás elkerülhetetlenül szükségessé teszi. Hűséges és áldozatkész olvasótáborunkra csak azt a különbözetet fogjuk átírítani, amelynek fedezéséről másképp gondoskodni nem tudunk. Ezzel szemben odatérünk, hogy olvasóinkat a mérsékelt emelésért lapunk gazdagabb hirtanyagával és nagyobb terjedelmével kárpótoljuk. A szombati szám továbbra is legalább 12 oldal lesz, ezenkívül a hét más napján is a lehetőség szerint nagyobb oldalszámú lapot fogunk adni.

A kényszerítő okok miatt május 15-étől kezdve az Uj Kelet előfizetési árát mérsékeltten fölemeljük. Az új előfizetési árak a következők:

Egy óra	60 Lei
Negyedévre	170 "
Félévre	320 "
Egész évre	620 "

Egyes példány ára pályaudvaron és vidéken is 3 lei.

Hisszük, hogy olvasóink méltányolni fogják a kényszerdiktálta elhatározásunkat és még nagyobb lelkesedéssel fogják felkarolni az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság egyetlen napilapjának ügyét.

Az Uj Kelet kiadóhivatala

— A kolozsvári husiparosok a polgármesternél. Kedden délután 6 órakor Réthy Károly, a husiparosok ipartestületének elnöke, néhány társával megjelentek a polgármesternél, akivel a miniszteri átirat értelmében megtárgyalták a hus maximális árának felemelését. A mészárosok ezután is azzal érveltek, hogy az élőhus ára a környéki falvakban olyan drága, hogy képtelenség tartani a mai maximális árakat. A messzebb fekvő falvakból viszont a felhajtás költségei drágítanak meg az esetleges olcsó szarvasmarhát. A tárgyalások a késő esti órákig elhúzódtak.

— A Gergely-naptár Oroszországban. Riga-ból jelentik: A moszkvai szinódus elhatározta, hogy az ünnepekre is a Gergely-naptárt lépteti életbe egész Oroszországban.

— Állandó engedély gyűlékezési célokra. A Kolozsvárra kitarasztott ostromállapot következtében tudvalevőleg minden gyűlést állambiztonsági, térparancsnoksági és rendőrségi engedélynek kell megelőznie. Minthogy ennek az eljárásnak hosszadalmaága gyakran lehetetlenül teszi a fontosabb gyűlések gyorsabb összehívását, az egyes termelő közületek és kereskedelmi egyletek, így a Sfátul is elhatározták, hogy a felsőbb katonai tényszerűségi küldöttséget menesztenek és arra kéri őket, hogy garancia mellett összejövetelekre állandó engedélyt kaphassanak.

— Kövező, aki asztalosnak mondotta magát. Érdekes ember került ma a kolozsvári rendőrség kezére Kozma-Boczkó Pál monostori lakos személyében. Boczkó Pálnak már nem első ízben gyűlik meg a baja a hatóságokkal, amelyek azonban sohasem felejtették le ellene az eljárást, mert kiderült, hogy az izgága ember elméje nem normális. Boczkó ma reggel fél ótkor Kalános-utcai lakásából a Pata-utca 131. alá rohant. Bekopogtatott az egyik ott lakó ismerősénél, Alb Gábornál és fenyegetőzve követelte, hogy eresszék be. Az álmából fölvert Alb nem akarta beereszteni a különös látogatót, mire a felingerült Boczkó betörte az ajtót. Kezében hatalmas doronggal és élesrefent konyhakéssel támadt a családra. Alb kiugrott az ágyból és hosszú viaskodás után sikerült lefegyvereznie a dühöngő embert, akit bevitt a központi rendőrkapitányságra. A rendőrségen kihallgatták Boczkó Pált, aki összefüggéstelen szavakban igyekezett megmagyarázni cselekedését. Azzal vádolta Albót, hogy ő rejtette el megszökött feleségét, aki őt meglapta és az életére tör. Majd visszavonta ezt a vallomását és kijelentette, hogy csak meg akarta látogatni Albékát. A megtámadott család megmagyarázta Boczkó furcsa látogatásának célját. És ezekből a vallomásokból kiderült, hogy Boczkó bigámiát követett el, amelyért az ügyészség eljárást is indított ellene. Boczkó ugyanis 1912-ben megnősült. Egy feleki földmives lányát vette el, akivel a háború kitöréséig együtt élt. Bevonult katonának és azóta nem adott életjelet magáról. A forradalom kitörése után nem mert hazatérni Kolozsvárra, hanem Budapesten maradt. Ott megismerkedett egy jobbmodú cipészlányával, akivel elhitette, hogy önálló asztalos és elsőrendűen berendezett műhelye van Kolozsváron. De mert iratait nem tudta megszerezni, a házasságot csak a kommün alatt kötötték meg. Két évig élt Boczkó gondtalanul apósa házában, míg felesége sürgetésére 1921-ben repatriált és hazajött Kolozsvárra. Az asszony, aki intelligensebb nő, csakhamar rájött, hogy becsapták, mert Boczkó nem volt sohasem asztalos, hanem az utak közevesénél dolgozott mint napszámos. Ehhez járult még az is, hogy Boczkó nem tudott azonnal munkát kapni, mire a nélkülözéshez nem szokott asszony elhagyta a férjét és beállott a Czellsörgyárba. Később törvényesen is elvált Boczkótól, aki efeletti haragjában feljelentette a rendőrségen és azzal vádolta volt feleségét, hogy több ezer lej értékű holmit lopott el tőle. Az ügy tárgyalásánál azonban kiderült, hogy a vád csak bosszu műve és ekkor bizonyították Boczkóra a bigámiát. Az ügyészség le is tartóztatta, de nemrégiben szabadlábra helyezték, mert az a gyanu merült föl, hogy Boczkó nem beszámítható. Ugyanezt konstataulta dr. Ostatea Valér rendőrörvos is, akinek intézkedésére Boczkó Pált átadták a hatodik kerületi rendőrkapitányságnak és fogja megfigyelés alatt tartani s amennyiben Boczkó megegyezik valamilyen botrányt okoz, mint közveszélyes örüllet az elmeegógyintézetben fogják elhelyezni.

— Újból kitört az Etna. Rómából jelentik: Az Etna tüzhányó kitört és három kilométernyi körzetben a láva nagy pusztítást okozott.

— A kolumbácsi legyek. Bukarestből jelentik: A kolumbácsi legyek Muntenia megyében még pusztítanak. Olteniben a helyzet javult.

— Hogyan emelkedtek az index számok? Egy belga folyóirat tanulságos adatokat közölt az indexszámok felől. A drágulásban a múlt év utolsó havában még Ausztria vezetett, melynek indexszáma 1,051,826 volt, ami azt jelenti, hogy a békebeli árak tízezerszerre emelkedtek. A csökkenés Ausztriában már szeptember óta állandó. Szeptemberben az indexszám még csak 1,353,100 volt. Németország indexszáma decemberben még csak 80,702, azóta azonban lényegesen emelkedett. Lengyelország indexszáma 323,821. Ez a három ország az, melyben a pénz értéktelenedése kolosszális mértékűt öltött. Negyediknek társul hozzájuk Magyarország, melynek indexszáma 100,000 körül van. Jelentékeny távolság választja el ezektől az államoktól Bulgáriát és Romániát, mert az előbbiben 2563, az utóbbiban pedig 2017 az indexszám. Innen ismét jelentékeny a távolság Csehszlovákiáig, mely 962 számot mutat. Olaszországban a drágulás ötszörös, Belgiumban és az Egyesült Államokban másfélszeres, Angliában az év végén még körülbelül ugyanannyi volt, de azóta a normális helyzet helyreállott. Az év folyamán Romániában a drágaság 25 százalékkal fokozódott, ellenben Csehszlovákiában 30 százalékkal csökkent.

— Házasság. Mendel Rózsikát Miriszlóról eljegyezte Izsák Béla, az Izsák testvérek cég beltagja Cluj.

— Uj fémeket találtak. Bukarestből jelentik: Vasipari körökben sokat beszélnek most egy új fémről, amelyet Ujgenuában aranyozás közben találtak. A fém neve „Osmiridin” és szívóssága egyenlő a platínával. Arany tollhegyek készítésénél és precíziós gépeknél kitűnően bevált.

* A legelőcsőbb áruház Erdélyben. Kétségtelen, hogy Erdély legelőcsőbb áruháza az lesz, amely mostanában fog megnyitni „Parisian” névvel Kolozsváron. A nagyarányú és világvárosi mintára berendezett áruház részvénytársaság vezérigazgatója dr. Sámuel Jenő, a Central-áruház tulajdonosa lett. A megnyitás napját lapunkban külön fogjuk hirdetni.

— Elfogtak egy országos csalót. A kolozsvári sziguranca detektívjei tegnap Szászfenészen elfogták Andreutz Constantin rokkantát, aki legutóbb több kolozsmegyei községet fosztott ki azzal, hogy nemlétező gabonára előlegeket vett fel. A kolozsvári rendőrséghez ma újabb feljelentés érkezett a szélhámos ellen, aki május elején a Mendel F. Herschkeovics brailai gabonakereskedőcégét károsította meg. A szélhámos, aki Costa Alexandrunak mutatta be magát, azzal tévesztette meg a céget, hogy ő a hadirokkantak szövetkezetének igazgatója, Kolozsváron lakik és diszponál a szövetkezet temesvári, nagyszebeni és brassói fiókja fölött is. Nagyobb tétel gabonát adott el a cégnek, amelyetől huszonhatezer lei előleget vett fel és elutazott. A brailai cég hiába várta a szállítmány megérkezését, gyanút fogott és információt kért az állítólagos szövetkezet fiókjaitól. Kiderült, hogy sem a szövetkezet, sem a gabona nincs és az állítólagos Costa soha nem volt igazgató. A feljelentés alapján a rendőrség ma kikéri Andreutz Constantint a sziguranacától, hogy ebben az ügyben is kihallgassa.

* Brázi Najád poudere ideális kozmetikai barátja minden nőnek. Mindenütt kapható.

* Hirdetmény. Alulírott Adolf Schindler wieni (Pressgasse 14) kereskedő közhírré teszem, hogy Clujról Oradea-Marera utazva, Huedin és Ciucia között ismeretlen tettes pénztárcámat ellopta, melyben a következő bianco váltók voltak: Lazar Judovics elfogadványa 100 lej eredeti bélyeggel, Martin Schwartz elfogadványa 50.000 lejről kiállítva 100 lej eredeti bélyeggel, Jacob Rosenzweig elfogadványa 10 lej bélyeggel, Jacob Gamenczy 10 lej bélyeggel, M. Merza 10 lej bélyeggel, I. Rosenthal & Co. 10 lej bélyeggel, Siebenbürger Handels A.-G. (Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság) 10 lej bélyeggel. Miután a váltók jogtalan uton jutottak jelenlegi birtokosuk kezébe, felhívok mindenkit, akinél ily váltót értékesíteni megkísérlelnék, hogy a váltók értékesítését akadályozza meg és a váltóbirtokost a rendőrségnél jelentse fel. Egyben kérem, hogy a váltók megtalálás esetén Dr. Fischer József Cluj, Calea Regele Ferdinand 11. sz. alatti irodájába küldessenek be. Cluj, 1923 május hó 8-án.

Adolf Schindler.

Aki sékelt fizet, jelét adja annak, hogy nemzeti otthont akar Palesztinában a zsidóságnak. Aki a sékelfizetést megtagadja, a zsidó nemzeti otthont vitatja el.

Zárólták délelben a CFF Bankrestből, a let érkezett, an letek záróltát dást nem nyert. magánosok rész érdekeltsegek tartanak a font

* Megnyit Cluj, Ferencz János választék, o gálás.

* Tapéták telben, bárony, kaphatók a Fr Kolozsvárt, Föté zását vállalom. megtekinthetők.

* A legcsak Schwartz duló-u. 1. sz.

NY

a puritán „K zsidóság va

Nem Kol Részvénytársaság közlésének igen zsidó napilap Üzleti érdekeinek tene, ha ilyen, léteznék. Ez n ami az Uj Kele szemzőgéből n nek megnyilván telen az Uj Ke a káröröm ujj Kelet szünetel tette ügynöki Kelet előfizetői ujjra megjelen Ujság lesz a zs

Nincs eze egy üzleti vá fogva üzleti f nak fokozására tós az üzleti es Hogy kv az üzletiesség vissza valótlan a konkurens h

Ezt teszi számában. A kiragadva egy kiadója, a „Ka Rt.” és az Uj tagja között ke egyenest ellenk banförgő konfl iparhatósági tá az önmaga ált legszembetünb az Uj Kelet zéssel kíséri.

A „Kelet Nyomda és Ki Uj Kelet szerke bocsátott Kacze a kolozsvári el 7-én lefolyt t volna ki, hogy lalkozás, néhá Pedig pont az jogi képviselője ban éppen azt Nyomda és Ki érdekből alakul bánági zsidós

* E rovatban felelősséget.

Maphov Cluj-Kolozs

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

Lloyd 1214
1461

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK!

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Zárólták az erdélyi szénkészleteket. Ma délelőtt a CFR. kolozsvári üzemeltetői és Bukarestből, a CFR. vezérigazgatóságától rendelés érkezett, amely elrendeli az erdélyi szénkészletek zárolását addig, amíg a szénkrízis megoldást nem nyert. A rendelet megtiltja a szénnek magánosok részére való eladását. A termelő érdekeltségek holnap rendkívüli tanácskozást tartanak a fontos ügyben.

* Megnyitott Hirsch Antal úri divatmalomja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben és vászokban, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* Tapéták a legmodernebb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Főtér 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

* A legdivatosabb és legolcsóbb ruhák csak Schwartz Adolf úri divat szabónál Fördülő-u. 1. sz. alatt készülnek.

NYILTTÉR

Megjegyzés

a puritán „Keleti Ujság“-nak „Nemzeti zsidóság vagy üzleti vállalkozás“ című megjegyzésére

Nem Kolombus tojása, hogy a Lapkiadó Részvénytársaság „Keleti Ujság“ nevű vállalkozásának igen kényelmetlen egy kifejezetten zsidó napilap létezése, a minő az Új Kelet. Üzleti érdekek szempontjából előnyt jelentene, ha ilyen, kifejezetten zsidó organum nem léteznék. Ez magyarázza meg, hogy mindent, ami az Új Kelettel kapcsolatos, a konkurens szemzőgéből néz. Megrögzött mentalitás, melynek megnyilvánulását láttuk, mikor az elmúlt télen az Új Kelet lerombolását a sorok között a káröröm ujjongásával kísérte, mikor az Új Kelet szünetelésének ideje alatt utnak eresztette ügynöki hadát, hogy hitessék el az Új Kelet előfizetői táborával, hogy többé nem fog újra megjelenni, hanem helyette a Keleti Ujság lesz a zsidó politikai napilap.

Nincs ezen megbotránkozni való. Hiszen egy üzleti vállalkozás a dolog természeténél fogva üzleti fogásokat alkalmaz rentabilitásának fokozására. És hogy ki mennyire válogatós az üzleti eszközökben, izlés dolga.

Hogy kvalifikáljuk azonban azt, midőn az üzletesség annyira megy, hogy nem riad vissza valótlán tények koholásától, hogy azokat a konkurens hátrányára kommentálhassa?

Ezt teszi a „Keleti Ujság“ folyó hó 8-iki számában. A napi események szűkeségéből kiragadva egy konfliktust, mely az Új Kelet kiadója, a „Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt.“ és az Új Kelet szerkesztőségének egyik tagja között keletkezett, a valósággal homlok-egyenest ellenkező részletet kever bele a szóbanforgó konfliktus folyamánát képező per iparhatósági tárgyalásának ismertetésébe és ezt az önmaga által koholt valótlanságot a lap legszembevetőbb helyén akként értékesíti, hogy az Új Kelet diszkreditálására szánt megjegyzéssel kíséri.

A „Keleti Ujság“ szerint én a „Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt.“ és az általa az Új Kelet szerkesztőségéből felmondás nélkül elbocsátott Kaczér Illés ur között támadt pernek a kolozsvári elsőfokú iparhatóság előtt f. hó 7-én lefolyt tárgyalása során azt jelentettem volna ki, hogy az Új Kelet pusztán üzleti vállalkozás, néhány embernek a tulajdonában. Pedig pont az ellenkezője igaz. Kaczér Illés ur jogi képviselőjének egyik érveléssel vonatkozásban éppen azt jelentettem ki, hogy a „Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt.“ nem magán-érdekből alakult vállalat, hanem az erdélyi és bánási zsidóságnak egy altruisztikus alapon

* E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

létesült közintézménye, melyből sem a részvényesek, sem az igazgatási tagok semmit sem hasznoltak, melyért az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség számos vezető tagja és mások is a legönzetlenebbül munkálkodnak, mely az erdélyi és bánási zsidóság szűkes rétegeinek önzetlen hozzájárulásával tartja fenn az Új Keletet, melyért egyesek súlyos áldozatokat hoztak és hoznak ezidőszert is, és ily módon nem egy nyereszkeskedni vágyó tőke üzleti gyümölcsösztetésének révén nyer biztositást a lapnál alkalmazott szellemi és fizikai munkások egzisztenciájára. Ehhez a fejtegetéshez fűztem aztán Kaczér ur igényével szemben azt a védekezést, hogy egy ilyen altruisztikus alapon nyugvó vállalattal szemben, melynek csaknem három évig ette kenyereit, feledkezett meg Kaczér ur annyira, hogy a legdurvább becsmérléssel nyilatkozott róla, hogy a vállalat kénytelen volt őt felmondás nélkül elbocsátani, mert egyrészt a szerkesztőségi munkarend ellen vétett, másrészt pedig a vállalatot az okból, mert egy általa kért előleg folyósítása előtt elzárkózott, a legdurvább módon megsértette, ezen sértést akkor, midőn ezért a vállalat igazgatóságának teljhatalmu megbízottja kérdőre vonta, még súlyosabb módon megismételte és noha f. é. május hó 1-éig csaknem három heti ideje volt, hogy e sértéseket valahogyan jóvátenni igyekeztek, erre nézve még kísérletet sem tett, hanem a vállalat által kezdeményezett választott bírósági eljárás eredményét be nem várva, a vállalatot beperelte.

Miért hozta a „Keleti Ujság“ ezt az ügyet, mely utóvégre a „Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt.“ és Kaczér Illés ur magánügye, a nagy nyilvánosság elé? Semmi egyéb célból, hogy először a fent megjelölt valótlanságot koholja és aztán „Nemzeti zsidóság és üzleti vállalkozás“ cím alatt kaján megjegyzést fűzzen hozzá. A puritán „Keleti Ujság“ zűkségét érezte, hogy az Új Kelet érdekében az erdélyi és bánási zsidóság körében folyó előfizetői akció fölött megbotránkozzék, kitalált hát valamit, amin megbotránkozni lehet.

Amde én nem mondtam, hogy az Új Kelet pusztán üzleti vállalkozás, néhány ember tulajdonában és tényleg úgy van, amit az aradi felhívás tartalmaz, hogy az Új Kelet az erdélyi és bánási zsidóság altruista organuma! Ha ez keserű érzést is vált ki a „Keleti Ujság“ uraiból, őrizték meg legalább azt a fölényes nyugalmat, mely egy jól fundált, nagyszabású üzleti vállalathoz illik.

És jegyezze meg a „Keleti Ujság“, hogy léteznek amolyan fából vaskarika zsidó elméletek, melyek arra jők, hogy üzleti érdekek számára kitűnő lepelül szolgáljanak, mely mindent eltakar; de a nemzeti zsidóság nem üzleti vállalkozás, hanem idealizmus és egyéni önfeláldozás és az általa megalapított lap mindenestre alkalmasabb, hogy altruista alapon az „egyetemes zsidó“ érdekek szószólója legyen, mint bármilyen nagyszerű üzleti vállalkozás.

Ezzel zárom megjegyzésemet és előre is kijelentem, hogy további diskusszióba ez ügyben nem bocsátkozom.

Cluj-Kolozsvár, 1923 május 8.

Dr. Fischer Tivadar sk.,
a „Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat Rt.“
igazgatóságának elnöke.

**Harisnya, keztyű és kötött-
áruk különlegességek
eredeti gyári árban**

1894 **BLATT**
kötött-szövött áruháza
Cluj-Kolozsvár, Főtér 13

Markovits F. Ékszerész
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi árakon veszek.

A mai valutapiac

Megtart a nyugati devizák lánghullása. Gyengül a francia frank és az olasz líra

(Kolozsvár, május 8. Az Új Kelet tudósítójától.) A nyugati devizák ma ismét gyengültek. Svájci frankot 83-10-ért, font sterlinget 970-ért lehetett kapni.

A márka újból esik, a mai nyitáskor a tegnapéhoz viszonyítva 10 pontot veszített zürichi értékéhez képest. Forgalom ma is nagyon csekély.

A francia frank a mai zürichi nyitáskor 15 ponttal gyengült.

Az olasz líra már hetek óta állandóan gyengülő irányzatot mutat. A legmagasabb 27-50-es árfolyámmal szemben a mai nyitás 26-95. Az esés spekulációnak tulajdonítható.

Irányzat: Márkában, magyar koronában esés, a nyugati devizákban további lánghullás, francia frankban hullámzás.

Május 8-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

3300—3500 magyar koronát,
18700—18720 német márkát,
0-46—0-47 dollárt,
33500—33600 osztrák koronát,
9-14—9-15 olasz lírát,
7-10—7-11 francia frankot,
2-68—2-69 svájci frankot.

Valutapiac május 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1390, London 970, Newyork 209 1/2, Róma 1028, Zürich 38, Prága 627, Bécs 29-85, Budapest 4—, Berlin 61.

Bukarest. Valuták: Márka 80—85, léva 150—152, török líra 140—150, font sterling 975—977, francia frank 1395—1400, svájci frank 33—35 1/2, líra 1010—1020, drachma 260—265, dinár 200—210, dollár 210—210 1/2, napoleon 770—780, osztrák korona 30—30 1/2, magyar korona 3 1/4—3 1/2, cseh korona 620—625, lengyel márka 50—55.

Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 152—153, Newyork 555—555 1/2, London 2562 1/2—2563, Páris 3665—3672 1/2, Milano 2695—2695, Prága 1646—1649, Budapest 10 1/2—10 1/2, Belgrád 580—580, Bukarest —, Varsó 117—117, Bécs 78—78, Bécs lebélyezett 78—78.

Berlin. Nyitás: Róma 1750, London 166000, Newyork 36000, Páris 2400, Zürich 6550, Prága 1075.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Márka 15—17, francia frank 348—358, osztrák korona 740—770, székeli 154 1/2—160 1/2, lei 25 1/2—27 1/2, lengyel márka 1200—1320.

Budapesti értéktőzsde adatai: Magyar Hitel 44.500, Osztrák Hitel 16400, Zsolnai 21500, Rima 35.000, Déli vasút 17.000, Államvasút 107.000, Kohó 120.000, Ganz-Danubius 2.490.000, Készlet 385.000, Papír 10250, Slavonia 8225, Victoria 38.000, Kereskedelmi Hitel 7000, Kereskedelmi Bank 51250, Baróti 3400, Urikány 228.000, Láng 46.000, Lipták 5250, Schlick 29.750, Brassói 99.000, Cukoripar 510.000, Klotild 19.000, Temesi szesz 19.000, Beocini 155.000, Salgó 112.750, Atlantika 22.500, Földhitel 83.000, Műtrágya 66.500.

KERESKEDELMI HITELENTÉZET R. T.
CLUJ—KOLOZSVÁR, PIATA UNIRU (VOLT FÖTÉR) 20 SZ.



**olvállal a külföld bármely
piacára kifizetőseket**
napi vagy fix áron, vásárol devizát és
effektív valutát a legelőnyösebb fel-
tétel mellett

Mégsehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kiténő

**öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,**
mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főtér. 10. szám.
Szövetek nagy választékban.



Közgazdaság

Az ipari és mezőgazdasági szeszgyárosok értekezlete. Az erdélyi és bányászati mezőgazdasági szeszgyárosok Tischler Mór elnökletével folytatták fúziós tárgyalásukat. Az ipari szeszgyárakat a Román Szesztérkéscső Részvénytársaság igazgatója Farkas Herman, továbbá dr. Löbli László és az aradi báró Neumann-féle szeszgyár kiküldöttjei képviselték. A mai tárgyalások leginkább a termelési arány megállapítása körül forogtak. Dél felé a tekintetben megállapodás történt. A mezőgazdasági gyárak hozzájárultak ahhoz, hogy az ipari szesztermelés az ország részük szesztermelésének kétharmada, a mezőgazdaságra pedig egyharmadrész essék azzal a kikötéssel, hogy az a mezőgazdasági termelő, akinek évi hatszáz hektoliteren felüli kitermelése van, a kereslet csökkenése esetén sem eshet el attól a jogától, hogy legalább hatszáz hektolitert állíthasson elő. Ha azonban mégis úgy alakulnának a viszonyok, hogy kevesebbet kell termelnie, abban az esetben hatszáz hektoliterig pénzbeli kártalanítást igényelhetnek a szindikátustól. A termelési jutalmak kérdését is rendezték, továbbá a vezetőségben való paritást. A mezőgazdaságiak, noha termelésük szerint csak egyharmadát képviselik az összertermelésnek, felerészben lesznek képviselve a vezetőségben. A gyűlést az esti órákban folytatták.

A spekulációs törvény új szövegezése. Bukarestből jelentik: A múlt hét végén a kereskedelmi és iparminiszter által kiküldött spekulációs törvénybizottság Jorga vezérigazgató elnökle alatt beható tanácskozásokat folytatott. Bár az új törvénytervezet megvitatása igen beható és részletes volt, a bizottság több óras vita után nem tudott pozitív határozatokat hozni. A tanácskozás azzal végződött, hogy a bizottság felkérte Niculescu-Rietz bizottsági tagot, a bukaresti kereskedők tanácsának elnökét, hogy az új törvénytervezet ötödik, egyszerűsített legfontosabb cikkét, mely a törvényesen megengedett kereskedelmi haszon meghatározását foglalja magában, valamint az államnak a haszon ellenőrzésére vonatkozó jogát precizozza, terjessze új szövegezésben a bizottság legközelebbi ülésére.

A Sfatul közgyűlése. A kolozsvári kereskedők tanácsa, mint ismeretes, vasárnap, május 13-án délelőtt a Sfatul helyiségében közgyűlést tart. A közgyűlés nagyarányúak ígérkeznek. Bukarestből a kereskedelmi élet kiválóságai jönnek el, hogy itt megbeszéljék a szorosabb együttműködés lehetőségeit. A közgyűlésen új választmányt fogadják választani és erősen foglalkoznak majd az uszorabírók elleni sérelmekkel. A Sfatul vezetősége ezúttal is felhívja mindazokat, akikkel az uszorabírókon súlyosabb sérelem esett, hogy *sérelemlüket írásba foglalva minél előbb terjesszék be a Sfatul irodájába.*

Interparlamentáris kereskedelmi konferencia Prágában. Prágából jelentik: A IX. interparlamentáris kereskedelmi értekezletet május 21-24-ike közt tartják meg Prágában, a nemzetgyűlés házában. A konferencia főképpen a következő kérdéseket fogja megvitatni: a hosszú lejáratú kereskedelmi szerződések és a népszövetségi egyezmény idevágó intézkedései, a több országban székelő gyárvállalatok megadóztatása, a váltó- és csekk-törvények egységes szabályozása, a szállító- és tranzitdíjak egyszerűsítése, a nemzetközi vasúti kártell tervezete és a szibériai vasút kiaknázása, a tulajdonosra szülő részvények átalakítása névre szóló részvényekre, a konferencián képviselt államok pénzügyi rendszere és váltója, végül pedig a csődrendtartás nemzetközi szabályozására kiküldött bizottság jelentése.

Kiviteltilalom cukorneműekre. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparminiszterium arra való tekintettel, hogy a cukor ára állandóan emelkedik, elrendelte a cukorneműekre, a bonbonokra, édességekre stb. az exporttilalmat. Még nem határoztak arról, hogy az exporttilalom a csokoládéra is vonatkozik-e.

Jegyezni fogják Bécsben a lejt. Bécsből jelentik: A bukaresti devizaközpont márciusban tudvalevőleg elhatározta, hogy az összes romániai bankoknál elhelyezett külföldi lejszámlákat zárolja. A devizaközpont intézkedésével szemben több külföldi tőzsde retorziót alkalmazott, a bécsi devizaközpont pedig beszűkítette a bukaresti kifizetések

jegyzékét. A retorzió alkalmazásával egyidejűleg az Osztrák Nemzeti Bank megkeresést intézett a bukaresti devizaközponthoz abban az irányban, hogy szüntesse meg vagy legalább is enyhítse a korlátozásokat, mivel Ausztriában amúgy is ki van zárva a román valutával való spekuláció. A bukaresti devizaközpont mostan közölte az Osztrák Nemzeti Bankkal, hogy hajlandó bizonyos engedelményekre. Ennek folytán a jövő héttől kezdve Bécsben a lej mellett ismét jegyezni fogják a bukaresti kifizetéseket is.

A külföldi tartozások ügye. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” szerint a kereskedők külföldi tartozásainak fizetési moratóriumáról szóló törvényjavaslat csupán az erősebb váltótáju államokra vonatkozik.

SPORT

Magyarország birkózó bajnoksága. Budapestről jelentik: A vasárnap megtartott birkózó-bajnokság eredményei: Légsúlyban Áron (MTK), pehelsúlyban Fehér (BAK), könnyűsúlyban Keresztes (MAC), középsúlyban A.-csoport Miskey (MAC), középsúlyban B.-csoport Deák (MAC) és nehézsúlyban Varga (MAC).

Magyarország kardvívó bajnoksága. Budapestről jelentik: Magyarország 1923. évi kardvívó bajnokságának győztese Garay János (Nemzeti AC).

Angol-francia női futballmérkőzés. Vasárnap mérköztek Párisban a női válogatottak, az angolok 1:0 arányban győztek a franciák fölött.

Kolehmainen a „Quer durch Berlin” győztese. Rendkívül nagyszámú közönség jelenlétében folyt le vasárnap a „Quer durch Berlin” futóverseny 25 kilométeres távon. Az egész vonalon nagyszámú közönség állt sorfalat. A verseny győztese Tatu Kolehmainen, a híres finn futó: Hannes Kolehmainen fivére, aki egy óra 29 perc 12,7 másodperc idővel első lett. A második helyezett Schulze (Breslau) csak negyven méterrel maradt el mögötte. Harmadik Hempel (Charlottenburg). A gyaloglás győztese Müller két óra három perc 22,8 másodperc rekordidőben.

A Haggibbor Sport Egyesület május 10-én, csütörtök este választmányi ülést tart, amelyre a tagokat ezúton is meghívja.

A tavaszi futballbajnokságra sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sugár & Co. sportáruháza, Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszont-eladóknak kedvezményes ár.



SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Burián Károly vendégszereplése a kolozsvári Magyar Színházban. Sándor Erzsé és Niculescu együttes vendégszereplése után Kolozsvár zenei közönsége csak megcsappant érdeklődéssel fogadta a világhírű kamaranékes első kolozsvári szereplését. Jó háromnegyed ház hallgatta végig Burián magával ragadó ének-számait. Műsorán ott szerepeltek a zeneszerzés legnagyobbjai: Csajkowszky, Wagner, Cornelius, Schubert. Legőszintűbb sikerét a Schubert-Heine dalokkal érte el. „Ich zürne nicht” és a Doppelgänger interpretálásában a ragyogóan csengő hang és énektudás az igazi, keresetlen előadóművészettel párosult. A közönség nagy szeretettel ünnepelte a világhírű énekest és az ünnepségből bőven kijutott Guttman Miklós zongoraművésznek is, aki az énekközökben Rubinstein és Chopin műveiből adott elő. (g.)

Lohengrin. (Bemutató a román operában 1923 május 7-én.) Kolozsvár színházi életében jelentékeny esemény volt a Lohengrin hétfe estői bemutatója. Wagnert már láttunk a román operában: a Tannhäuser, de a szcenikailag és zenéileg oly nehéz Lohengrin minden várakozáson felül komoly teljesítmény volt. A színpad tökéletes, az első felvonás a Scheide partját mutatta piktorális szépségekkel telt díszletekben, a második a Brabanti lovagvárat, melynek plasztikus díszletei bármelyik világvárosi opera színpadának is megfelelők, a harmadik kép a hálóterem, melynek hatalmas oszlopai és színei percekig lenyűgözték a nézőt. Mint zenei esemény is elsőrangú a Lohengrin előadása. Schüller karnagy művészelke olyan életet adott zenekarnak, kórusnak, szereplőknek, hogy abban semmi hiba nem volt. A wagneri zene monumentalitása hatalmas ívekben zendült ki harsonákon és vonósokon keresztül, hogy a cselekmény minden mozzanatát zeneileg éreztették. A lírai részen, melyek Wagner zenedramájában különösen akcentuáltak, minden emberi érzést átérzhetők, a szerelemtől a gyűlöletig, a bosszútól a fatális kinyilatkoztatásig. Megkapó részei voltak az előadásnak Gertrud és Telramund cselszövése, melyek zenei felépítésében a Lohengrin opera legnehezebb jelenetei és a Lohengrin-Elza duettje a harmadik felvonás második jelenetében. A kórus festői elrendezése és változatos részvétele a cselekményben minden díszretet megérdemel.

A szereplők közül ki kell emelnünk Nestorescu asszonyt, aki Brabanti Elza szerepében gyönyörű hangjával, drámai játékkészségével eladta a közönséget, továbbá Szabó Zoltánt, ezt a fiatal baritonistát, aki Telramund nehéz énekszerepét vállalta és mindvégig biztosan győzte. Pavel Constantin Lohengrinjén kívül dicséretünk kell azt a káprázatos munkát, amit mint rendező kifejtett. A többi szereplők is mind tudásuk legjavát adták, úgyhogy a Lohengrin előadása emlékezetes nap volt a nézőközönség számára. A román opera ezzel a teljesítményével olyan kulturmunkát végez, melynek jelentősége elsősorban abban áll, hogy néhány év múlva a közönség nem fog megelégedni azzal, amit kap, hanem követelni fogja a zenei gyönyörűségek legtökéletesebbjeit és ezt a követelményt kielégíteni gyönyörű célja lehet egy állami színháznak.

Heti műsor

Szerda: Liliom, egy csirkefogó élete és halála. (Rendes helyarárral. Napi bérlet 128 szám B. Sorozatszám 381.)

Csütörtök d. u. 3 órakor: Tatárjárás. (Olcso helyarárral. Sorozatszám 382.)

Csütörtök este fél 8 órakor: Bajazzok. (Burián Károly Aca de Barbu vendégjátékával. Bérletszületben. Felemelt helyarárral. Előtte: Marsall. Sorozatszám 383.)

A színházi iroda hírei. Végállomás. Szenes Bélának legújabb darabja, a Végállomás foglalkoztatja most a színház

Róka, kelme, szőrmefestés és vegytisztítás a legjobb kivitelben a

„KRISTÁLY”-nál Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókban.

Moly megvéd

személyzetét. A Vő estéjén lesz a prenak lesz egy külön színhelye a legelőkre szerint a párisi divakreációi vonulnak a divatrevü-versenyt mával más-más cég kerülni.

Kaméliás hű éjjeli előadás lesz a mas művét, a Kaméliás pedig a Fenev az ötödik előadása.

A suhanc. P színház a pénteki operettjének, A suhanc Vasárnap este meg

A m

Egyetem-moz híres Keanjából ké színre Lángész és csütörtökön az Unu Az eltűnt házat ad Pénteken és szomban varietében című cím

Uránia-mozg zaimak háza. Csütörtök szőrség szerelmi dr

Apolló-mozg nyolc felvonásból A két rész egy elő Szerdára Judea vir tőkön a Lángész és

Telefon 81. Mindennemű láda és szőrszedett készíti és szállítja Sajovics és Cluj, Strada Cer

Táblaív

korcsma üvegár

Péter

Cluj, P. M. V.

Legelőnyös

GRÜN és ST. Pflanz

Tavaszi

COOVT és koszt GOK

Radio hírdetés

Molykár ellen S. Eisenstädter szücsáruháza megvédi szőrmeruháit Calea Victoriei 2

személyzetét. A Végállomásnak a jövő hét keddi estéjén lesz a premierje. A Végállomás előadásainak lesz egy különös attrakciója, a III. felvonás színhelye a legelőkelőbb divatszalon, ahol a darab szerint a párisi divat legfrissebb s legrefináltabb kreációi vonulnak fel. A Magyar Színház valóságos divatrevue-versenyt rendez. Minden előadás alkalmával más-más cég kreációi fognak bemutatásra kerülni.

Kaméliás hölgy és Fenevad — éjjel. Két éjjeli előadás lesz ezen a héten: Szombaton Dumas művét, a Kaméliás hölgy-et adják, vasárnap éjjel pedig a Fenevad spanyol ujdonságnak lesz az ötödik előadása.

A suhanc. Rendkívüli ambícióval készül a színház a pénteki estére. Konti pompás régi operettjének, A suhancnak lesz ezuttal a reprise. Vasárnap este megismétlik A suhanc előadását.

A mozgók műsora:

Egyetem-mozgóban kedden Dumas Sándor híres Keanyából készült grandiózus filmdráma kerül színre Lángész és könnyelműség címen. Szerdán és csütörtökön az Unus-filmek legizgalmasabb remekét, Az eltűnt házat adják, főszerepben Harry Piellel. Pénteken és szombaton Borzalmas gyilkosság a varietében című cirkuszdráma kerül színre.

Uránia-mozgóban kedden és szerdán A borzalmak háza. Csütörtökön és pénteken A lelketlen szépség szerelmi dráma kerül színre.

Apollo-mozgóban kedden a két részből és nyolc felvonásból álló Barberinet fogják előadni. A két rész egy előadás keretében kerül színre. Szerdára Judea virága van műsorra tűzve. Csütörtökön a Lángész és könnyelműség.

Telefon 81.	Ládagyár	Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és ládabozókat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb nappal áron 1361		
Sajovic és Lebovits		
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajántói-ut) 1 szám		

Táblaüveg, demyonok
korcsmai és mindennemű üvegárak nagyraktára

Péter és Schwarcz
Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34
1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Grünwald és Steiner
Cluj, Piața Unirii 12.

Női divat-különleges árúháza

Tavaszi divatujdonságok:
BOERBERRY,
COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKÓS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

Hirdetmény

A mócsi izraelita hitközség elöljárósága egy keres azonnali felvételre, ki három ismert rabbitól ajánlattal és bizonyítvánnyal rendelkezik. Fizetés havi 1600 lei, lakás és a szokásos mellékjövödelmek. Utiköltség csak a meghívottak vagy a megválasztottak lesz megtérítve.

Karl Samu hitk. elnök.
5550

Csokoládé előnyös árban csak FAVORIT csokoládégyárban kapható Cluj, Calea Victoriei 99 Telefon 2-71 1871

Külföldi hők- és pezsgőkülönlegességek kaphatók LUCULLUS-nál Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

CSEPELI FEHÉR ÉS TÜRKIZ ZOMÁNCOZOTT LEMEZEDENYEKET

prima kivitelben, jól sortírozva prompt szállít nagyváradi raktárról vagy csepeli gyárból

FERROCOMERCIALA S. A. ROMANA FIÓKIA
TELEFON 14-92

NAGYVÁRAD, NAGYPIAC-TÉR 11/A

TÁVIRATI CIM: FERRUM, NAGYVÁRAD

Központ Bucuresti, Str. Lutherana No. 22.

Gyártás alatt: Eladási iroda: TEMESVÁR, Gyártás alatt: Szentgyörgy-tér 3 sz. nehé Pax és félnehézh Szentgyörgy-tér 3 sz. nehé Pax és félnehézh

Globus edények Telefon 19-76 Globus edények

Weiss Manfred Acél és Fémművei RT. B.-pest-Csepel romániai egyedárusítása

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.
Bucuresti, Strada Paris 1, Constanța direkt New-York

Állandó félhavi hajójáratok a legnagyobb tengereken luxuszórákkal, melyek Constanța kikötőből indulnak

„King Alexander”
„Megali Hellas”

„Constantinople”
„Themistokles”

Átszállás és vesztegzár nélkül Az utazás tartama 16 nap

Hajóhottánk 56 saját hajóból áll Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:
Erdéklődőknek, akik Amerikába utazni óhajtanak tudatjuk, hogy 1923 január 22-én kezdődött meg az utlevélek kiállítását az egyedül amerikai vízum elnyerésére. E célból szükséges minden érdeklődőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett idő vesztetni, hanem forduljanak teljes bizalommal iradánkhoz, beküldve a vízumhoz szükséges következő okmányokat: Utlevél, születési erkölcsi bizonyítványt, házasságlevélet, az amerikai rokonok meghívását és 4 alfált fényképet. Ezek alapján megszeresszük a szükséges iktatószámot a vízum megadásának napjával a sorrend esetleg elvesztésének elkerülésére.

King Alexander luxuszórá Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és az új quota terhére induló első szállítmánnal közvetlenül New-Yorkba június hó 4-én indul. Pontos, lelkiismeretes és érdeknélküli felvilágosításokkal és prospektussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & CO., Bucuresti, Strada Paris No. 1.

Palma
Kaucsuktalp és kaucsuksarok tartósabb a legjobb bőrnél!

VÉSZET
Eplése a kolozs-
ndor Erzsé és
ése után Kolozs-
osappant érdek-
naraének első
omnegyed ház
ragadó ének-
k a zeneszerzés
guer, Cornelius,
Schubert-Heine
nt” és a Doppel-
yogóan csengő
esetlen előadó-
ség nagy szere-
énekest és az
ttmann Miklós
énekközökben
dott elő. (g.)
omán operában
házi életében je-
grin hétfő esti
a román operá-
ilag és zenéileg
ozáson felül ko-
tökéletes, az
atta pikurális
odik a Brabanti
etei bármelyik
elelnének, a har-
atalmas oszlopai
zót. Mint zenei
adása. Schüller
ott zenekarnak,
an semmi hiba
ntalítása hatal-
n és vonósokon
len mozzanatát
melyek Wag-
entualtak, min-
a szerelemtől a
nyilatkoztatásig.
ak Gertrud és
felépítettségben
enetei és a Lo-
felvonás máso-
ndezése és vál-
minden dicsá-
nelnünk Nesto-
szerepében győ-
ségével elradta
at, ezt a fiatal
z énekszerépét
e. Pavel Con-
nk kell azt a
ndező kifejtett.
legjavát adták,
lékezetes nap
nán opera ezzel
nunkát végez,
an áll, hogy
og megelégedni
fogja a zenei
ezt a követel-
et egy állami
halála. (Rendes
am B. Sorozat-
csó helyarákkal
(Burián Károly
Bérlotskületben
arsall. Sorozat-
legújabb da-
most a színház
nefestés
a legszebb
kivitelben a
-nál
500.
s fiókokban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 1.50 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 15 lei. Jelliges hirdetésekre semmi nemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Jéforgalmu üzlet be-
rendezéssel, házzal együtt
elköltözés miatt sürgősen
eladó. Szoba, konyha
kerttel azonnal beköltöz-
hető. Cím a kiadóban.
5559

Gazdasszony, ki fő-
zésen kívül teljes ház-
tartás vezetését is elváll-
alja egy cseléddel, ki-
sebb uriház vezetésére
azonnal felvétetik.
Ajánlatokat írásbeli igény
megjelölésével a Cartea-
Romaneasca könyvkeres-
kedés Diószentmárton
továbbít. 5558

Valcsele (Előpatak)
fürdőhelyen **אורט**
שני vendéglőt nyitot-
tam. Kleinné. 5557

Egy fekete hosszú
koncertzongora bárbe ki-
adó. Kolár, Piata Cuza
Voda 12. 5556

Belvárosi üzlethez
pénzes társ kerestetik.
Elsőrendű szakma. Cím
a kiadóban. 5561

Borbereki fürdőhe-
lyen **אורט** שני ven-
déglőt nyitok. Kleinné.

Cipőfelsőrészkesztő
segéd, nő vagy férfi azon-
nali belépésre kerestetik.
Rosenberg, Naszód. 5525

Egy drb. kopirprés
teljesen vasból, alig hasz-
nált állapotban eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

Eladó egy 9x12
Goetz F. 6.8-as fény-
erősségű fényképezőgép
5 kazettával, állványval
stb. Kolár, Piata Cuza
Voda 12. 5553

Gépjármű, géphímző
tanfolyamot nyitok má-
jus 15-iki kezdettel. Be-
iratkozhatni naponként
d. u. 3-5 óra között
Galamb-utca 11. alatt.
5562

Nagyobb mennyiségű
egészséges
disznó-
sörtét
megvételre
keresünk.
Mintázott ajánlatot
kér Weisz és Harag
Szatmár. 5545

Makói dughagyma és uradalmak
foghagyma által nemesít-
ett garantált
csiraképeségű magvak kaphatók kisebb és nagyobb
lételben Schwarcnál Nagyvárad, Szacsavay-u. 11.



Compagnie Transatlantique
Luxusgőzösök
Newyork, Cuba,
Mexico-ba
stb.
Bukarest, Páris, Havre
utvonalon át.

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:
ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, strada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, ki-
tűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön
kajuttók. Lloyd 1637 1541

PÜNKÖSDI
NAGY
VÁSÁR

rendkívül leszállított árak,
mig a készlet tart

Karton **33.—**
Zephir
Mosó szövet

Dívat grenadín **39.—**
„ marcisett
Turista és cserkészing-anyag

Francia delén **48.—**
Csipkefüggöny-anyag

Duplaszélés dívat crepon **98.—**

Duplaszélés dívat epong **198.—**

Duplaszélés dívat opál **59.—**

Varró cérna **2.—**
Gép cérna **4.50**
Zsebkendő **6.—**
Női keztyű **6.50**
Gyermek cérna keztyű **18.—**
Kötött selyem nyakkendő **28.—**
Gyermek ruhácskák **36.-tól**
Alsó nadrág **69.—**
Turista ingek **129.—**
Férfi dívat ing **149.—**
Damaszt abrosz **159.—**
Férfi csíkos nadrág **120.—**

Dick Jakab és Fia
nagyáruháza
Str. Regina Maria 7

Raglán
esőköpeny, öltöny
Neumann M.
cégnél Cluj, Főter
1602

Kenderzsineget, 1981
Zsinórokat és hevedereket raktárról
szállít
Zsák
Zsineg
Bleier és Weisz
cég vezérképviselője:
Emanuil Salamon & Comp.
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40 szám.

Mit keres **MARKOVITS BERNÁT** órák- és
ékszerész üzletét a nagy vashíd
sarok mellett, mert már mindenki
tudja, hogy legolcsóbb bevásá-
lási forrás órákban, ékszerben és
dísz tárgyakban. **Aranyat, ezüstöt,**
platinát és drágakövet a TÁTBÁNÁL.
N is magasabb áron vált be. N
1529

CASSA DE ECONOMIE AGRAR
TAKARÉKPÉNZTÁR
TÁRGU-MUREŞ
Saját tőke
24,000,000 lei.
FIÓKINTÉZETEI:
Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Parajd, Kézdi-
vásárhely, Marosludas, Nagycenyed, Nyárádsze-
reda, Sepsiszentgyörgy, Székelykeresztúr,
Székelyudvarhely.
Devizaengedélye alapján a külföld minden pia-
cára átutalásokat a legjutányosabban eszközöl.
Kínálit az összes világpiacokra csekket
és hitelleveleket.
Külföldi értékre szóló csekkjeit fizetés végett a
vámhivatalok is elfogadják.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Taka-
rékbetéteket előnyösen kamatoztat és felmondás
nélkül fizet vissza. Kölcsönöket nyújt váltóra és
folyószámlára. Nagyobb szabású finanszírozásokat
vállal. 5547

Exportját és importját
Románia, Magyarország,
Ausztria és Németország
között határidővel és legolcsóbb fix
díjtételek mellett csak
Deutsch Testvérek
nemzetközi szállítási vál-
lalata tudja lebonyolítani.
Központ: Cluj, Piata Unirei 26.
HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Buda-
pest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3.
Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-
utca 61. Arad, Simonyi-utca 18. Orsova, Duna-
part. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák:
Bruck, Hegyeshalom, Osorn, Biharkeresztúr,
Békéscsaba, Curtici, Kötögyán, Biharpüspöki.
Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!